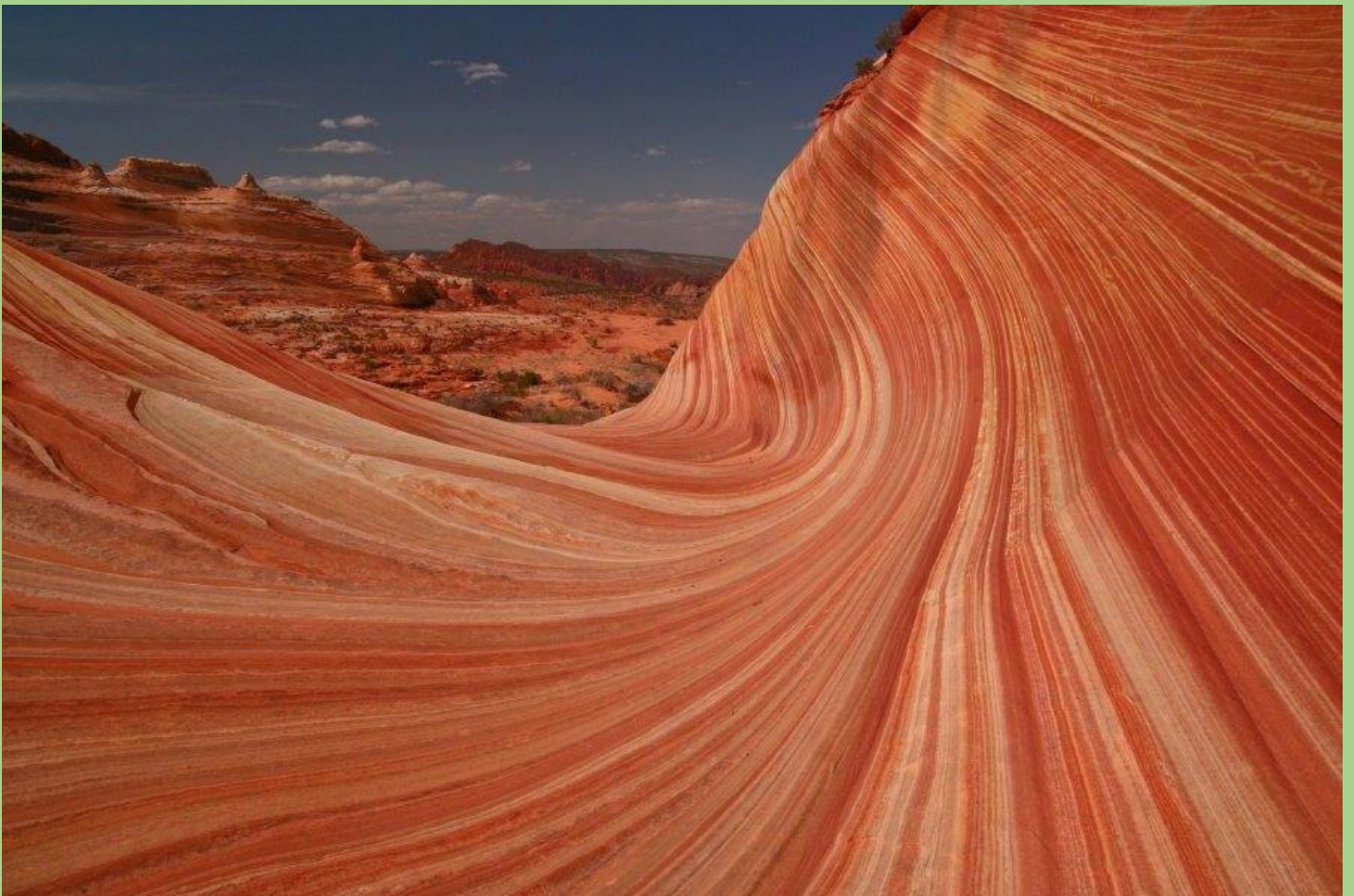

Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΕΩΛΟΓΙΑ – ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

ΧΑΡΤΕΣ

ΜΑΘΗΜΑ 1

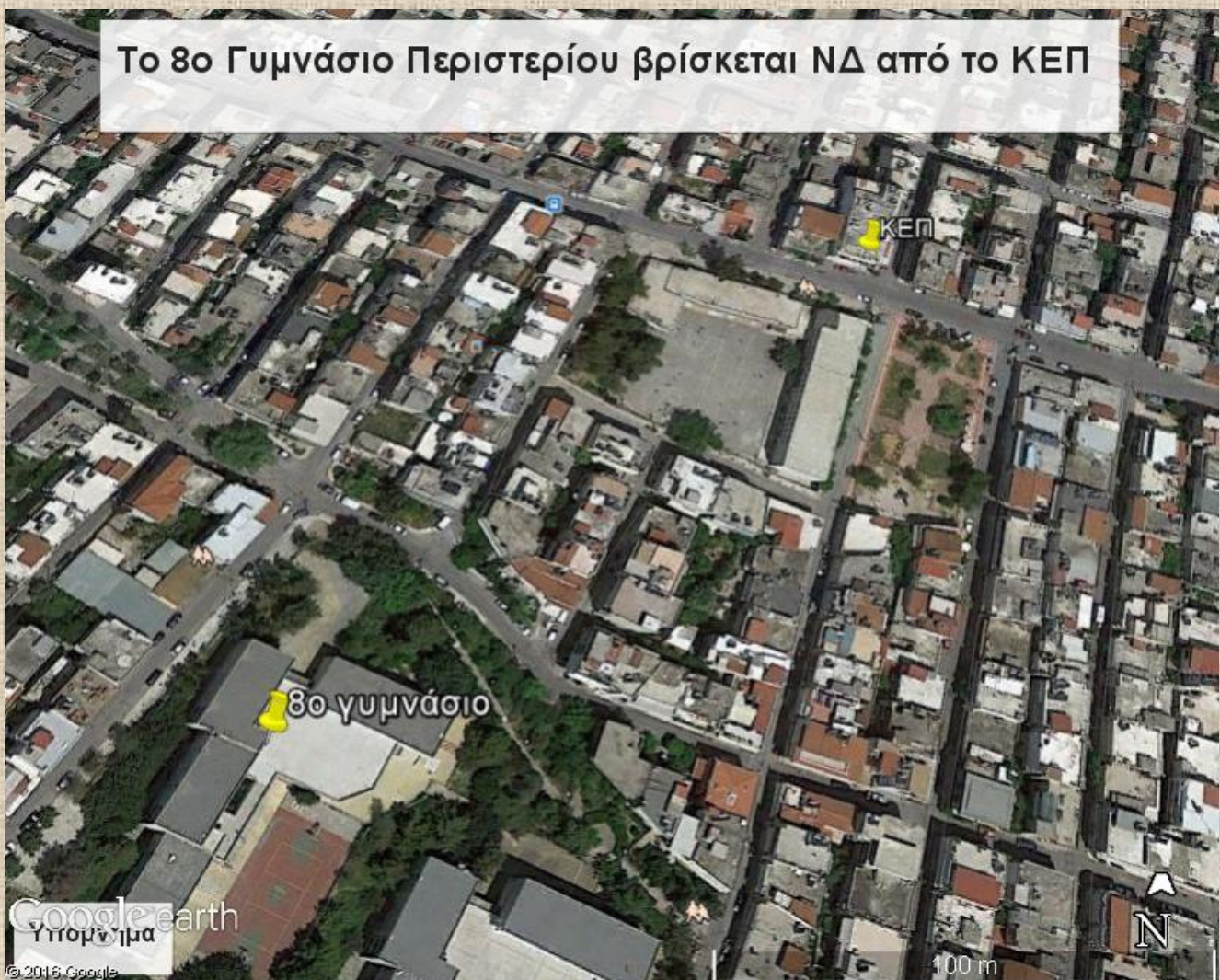
ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ «ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ» & «ΣΧΕΤΙΚΗ» ΘΕΣΗ

Τι ονομάζεται σχετική θέση;

Σχετική θέση είναι η θέση που προσδιορίζεται σε σχέση με κάποιο άλλο επιλεγμένο στοιχείο του χώρου (το οποίο χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς). Για τον προσδιορισμό της σχετικής θέσης πολλές φορές χρησιμοποιούμε τα σημεία του ορίζοντα.

Ο προσδιορισμός της σχετικής θέσης γίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια, αν γνωρίζουμε την απόσταση από το σημείο αναφοράς.

Το 8ο Γυμνάσιο Περιστερίου βρίσκεται ΝΔ από το ΚΕΠ

Τι ονομάζεται απόλυτη θέση;

Απόλυτη ονομάζεται η θέση που προσδιορίζεται με τη χρήση κάποιου συστήματος αναφοράς (π.χ. αλφαριθμητικό, καρτεσιανό κτλ.). Είναι η ακριβής θέση.

Το 8ο Γυμνάσιο Περιστερίου βρίσκεται στη συμβολή των οδών Μιχαλακοπούλου και Ξενίας

Τι ονομάζεται γεωγραφική θέση και πως γράφεται;

Όταν για τον προσδιορισμό της απόλυτης θέσης, ως σύστημα αναφοράς χρησιμοποιείται το σύστημα των γεωγραφικών συντεταγμένων, δηλαδή το γεωγραφικό πλάτος και το γεωγραφικό μήκος, τότε προσδιορίζεται η γεωγραφική θέση (στίγμα ή συντεταγμένες σημείου).

Η γεωγραφική θέση γράφεται σε μοίρες, πρώτα και δεύτερα λεπτά της μοίρας.

Επίσης, όσον αφορά το γεωγραφικό πλάτος, επισημαίνεται αν είναι βόρειο ή νότιο και, όσον αφορά το γεωγραφικό μήκος, αν είναι ανατολικό ή δυτικό.

Το 8ο Γυμνάσιο Περιστερίου βρίσκεται 38ο Β, 24ο Α

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 2

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Ποια είναι η διαφορά της γεωγραφικής και σχετικής θέσης;

Η γεωγραφική θέση μάς παρέχει πληροφορίες (σύμφωνα με το παγκόσμιο αποδεκτό σύστημα συντεταγμένων) για το πού βρίσκεται ένας τόπος ή για το χώρο που αυτός καταλαμβάνει, αλλά η χρησιμότητα της περιορίζεται σ' αυτό.

Αντίθετα, η σχετική θέση ενός τόπου ως προς κάποιο ή κάποια άλλα στοιχεία του χώρου (όπως βουνά, θάλασσα, λίμνες, άλλες πόλεις κτλ.) μπορεί να μην έχει την ακρίβεια της γεωγραφικής θέσης, παρέχει όμως πολύ περισσότερες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του τόπου.

Επίσης, προσφέρει πληροφορίες για τις δυνατότητες που δίνει ο τόπος στους ανθρώπους και για τις δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν σ' αυτόν.

Επίσης, με τη γεωγραφική θέση μπορούμε να ξέρουμε τον ακριβή χώρο που καταλαμβάνει μια χώρα, για παράδειγμα η Ελλάδα, με τη σχετική θέση όμως μπορούμε να πληροφορηθούμε πολύ περισσότερα γι' αυτήν.

Επομένως η σχετική θέση μάς βοηθά στην επισήμανση των χαρακτηριστικών ενός τόπου, ενώ έχει μεγάλη σημασία και για τις καθημερινές μας δραστηριότητες.

ΜΑΘΗΜΑ 3

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΜΕ ΧΑΡΤΕΣ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τι ονομάζουμε χάρτη;

Χάρτη ονομάζουμε την απεικόνιση μιας περιοχής, μεγάλης ή μικρής, σε σχέδιο. Ο χάρτης είναι ένα χρήσιμο «εργαλείο» μελέτης του χώρου και μπορεί να δώσει πληθώρα πληροφοριών σε όποιον γνωρίζει πώς να τον μελετήσει.

Ποιες πληροφορίες μας παρέχουν οι χάρτες;

- Για τη γεωγραφική θέση των σημείων του χώρου (π.χ. πού βρίσκεται μια πόλη, ένα βουνό κ.ά.).
- Για τα φαινόμενα και τις λειτουργίες που συμβαίνουν σε έναν χώρο (π.χ. αν υπάρχει λιμάνι σε μια περιοχή, ποιες πόλεις είναι μεγάλες και ποιες μικρές κ.ά.).
- Για τις σχέσεις μεταξύ της θέσης ενός σημείου και των φαινομένων (π.χ. το ανάγλυφο μιας περιοχής καθορίζει από πού θα περάσει ο δρόμος).

Ποιες είναι οι 2 κατηγορίες χαρτών και ποιες οι υποκατηγορίες τους;

Οι χάρτες κατατάσσονται, ανάλογα με το είδος των πληροφοριών που παρέχουν, σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Στους τοπογραφικούς ή γενικούς, οι οποίοι απεικονίζουν το φυσικό (π.χ. βουνά, λίμνες κ.ά.) και το ανθρωπογενές περιβάλλον (π.χ. πόλεις, δρόμους κ.ά.) και διακρίνονται αντίστοιχα σε γεωμορφολογικούς και σε πολιτικούς χάρτες.
- Στους θεματικούς ή ειδικούς, οι οποίοι παρουσιάζουν την κατανομή ενός φαινομένου στον χώρο (π.χ. οι κλιματικές περιοχές μιας χώρας, η κατανομή του πληθυσμού στην Ευρώπη κ.ά.) και διακρίνονται σε ποσοτικούς (όταν παρατίθενται και αριθμητικά δεδομένα) και σε ποιοτικούς.

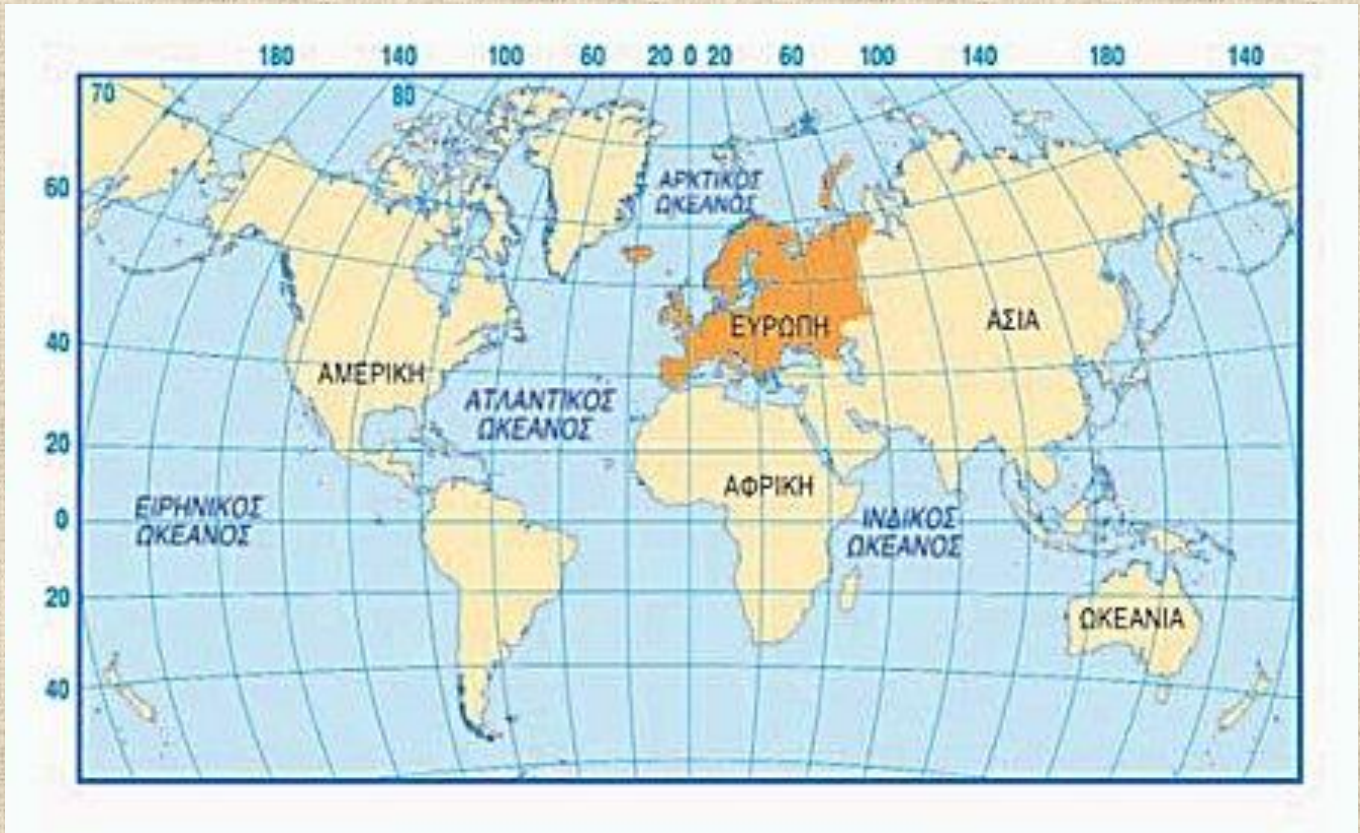

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

- α. Ποια είναι η θέση της Ευρώπης σε σχέση με άλλες ηπείρους;
β. Ποια είναι η θέση της Ευρώπης σε σχέση με ωκεανούς;
γ. Σε ποια ημισφαίρια βρίσκεται η Ευρώπη;

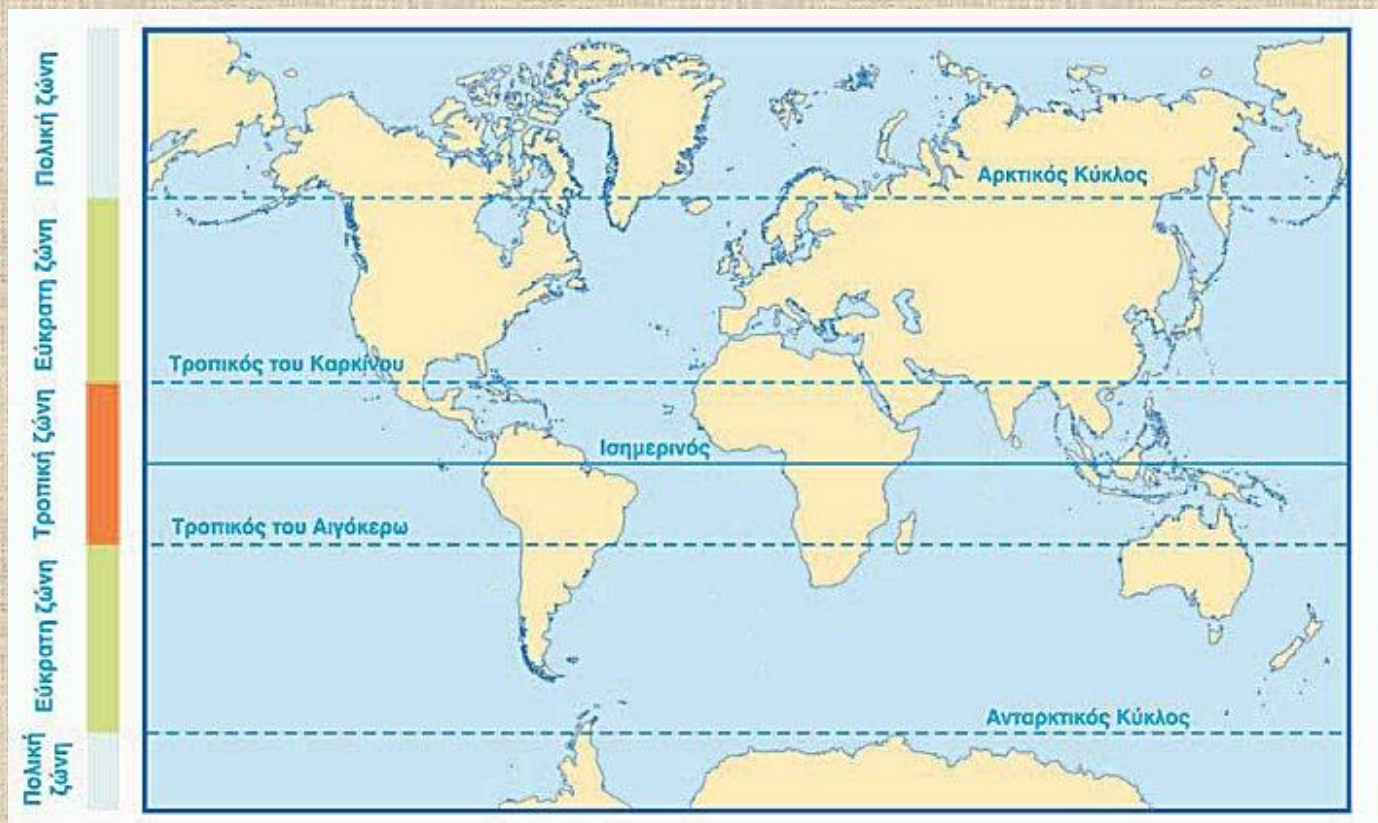
- α. Η Ευρώπη βρίσκεται βόρεια της Αφρικής, ανατολικά της Αμερικής και δυτικά της Ασίας.
β. Η Ευρώπη βρίσκεται ανατολικά του Ατλαντικού ωκεανού και νότια του Αρκτικού ωκεανού.
γ. Η Ευρώπη βρίσκεται ολόκληρη στο βόρειο ημισφαίριο, το μεγαλύτερο μέρος της βρίσκεται στο ανατολικό ημισφαίριο και ένα μικρό τμήμα της στο δυτικό.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σε ποιες κλιματικές ζώνες ανήκει η Ευρώπη;

Το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης ανήκει στην εύκρατη ζώνη και ένα πολύ μικρό μέρος της ανήκει στην πολική ζώνη.

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΜΕ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Με βάση το γεωμορφολογικό χάρτη της Ευρώπης, ποιες πληροφορίες (επιγραμματικά) παίρνουμε για το φυσικό περιβάλλον της;

Μελετώντας το γεωμορφολογικό χάρτη της ηπείρου μας μπορούμε, μεταξύ άλλων, να διαπιστώσουμε ότι η Ευρώπη:

- Αποτελεί μια μεγάλη χερσόνησο της Ασίας .
- Έχει πλούσιο οριζόντιο διαμελισμό. Το περίγραμμα της Ευρώπης χαρακτηρίζεται από μεγάλες χερσονήσους (Σκανδιναβική, Ιβηρική, Ιταλική, Βαλκανική, κ.ά.) που εισχωρούν βαθιά στη θάλασσα, από πλήθος κόλπων και από σημαντικό αριθμό μικρών και μεγάλων νησιών (Ιρλανδία, Σαρδηνία, Κύπρος, Κρήτη, κ.ά.)
- Έχει πλούσιο κατακόρυφο διαμελισμό, δηλαδή διαθέτει περιοχές με σημαντικές διαφορές στη μορφολογία τους.
- Διαθέτει σημαντικό αριθμό ποταμών και αρκετές λίμνες.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 5

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΜΕ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Μελετώντας τους χάρτες, τι μπορούμε να διαπιστώσουμε για την Ευρώπη;

Μελετώντας χάρτες της Ευρώπης μπορούμε να διαπιστώσουμε, μεταξύ άλλων, ότι:

- Η ήπειρος αυτή είναι πυκνοκατοικημένη και οι κάτοικοι της απολαμβάνουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής.
- Παρά τη μικρή έκταση της ηπείρου, υπάρχει μεγάλος αριθμός κρατών σε σχέση με αυτά άλλων μεγαλύτερων ηπείρων.
- Η θάλασσα είναι σημαντικός παράγοντας στη ζωή των Ευρωπαίων, αφού είναι ελάχιστα τα κράτη που δε βρέχονται από αυτήν.
- Το περιβάλλον στην Ευρώπη έχει υποστεί μεγάλες αλλαγές από τον άνθρωπο, αφού στην ήπειρο κυριαρχούν οι πόλεις, τα τεχνικά έργα, η βιομηχανική δραστηριότητα, τα συγκοινωνιακά δίκτυα κ.ά.

Επιγραμματικά, τι μπορούμε να διαπιστώσουμε με τη χρήση ευρωπαϊκών χαρτών;

Επιγραμματικά, με τη χρήση των Ευρωπαϊκών χαρτών μπορούμε:

- Να επισημαίνουμε τι και πού υπάρχει στο χώρο της Ευρώπης.
- Να εξηγούμε γιατί υπάρχει εκεί.
- Να ερμηνεύουμε τον τρόπο με τον οποίο εμφανίζεται ή εξελίσσεται ένα φαινόμενο ή μια λειτουργία.
- Να επιλέγουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε για κάθε περίπτωση που εξετάζουμε.
- Να προτείνουμε ενέργειες που είναι απαραίτητες για την ικανοποίηση ανθρώπινων αναγκών.

Επομένως οι χάρτες αποτελούν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη τόσο του χώρου όσο και των κατοίκων της Ευρώπης.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 6, 7

Η ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Γεωτεκτονικές ενότητες Ευρώπης

Ποιες είναι οι ορογένεις και οι γεωτεκτονικές ενότητες της Ευρώπης;

Ορογένεση	Γεωτεκτονική ενότητα	Οροσειρές
Προκάμβρια	Αρχαιοευρώπη	έχουν διαβρωθεί
Καληδόνια	Παλαιοευρώπη	Σκανδιναβικές Άλπεις, Όρη Σκωτίας
Ερκύνια ή Βαρίσκια	Μεσοευρώπη	Ουράλια, Ιούρας, Μέλας Δρυμός, Κανταβρικά
Αλπική	Νεοευρώπη	Άλπεις, Καρπάθια, Καύκασος, Πίνδος, Απέννινα, Πυρηναία, Δειναρικές Άλπεις

Ποιος είναι ο ρόλος των λιθοσφαιρικών πλακών στη γεωλογική εξέλιξη της Ευρώπης;

- Η απομάκρυνση της βορειοαμερικανικής από την ευρασιατική λιθοσφαιρική πλάκα συνέβαλε πριν από εκατομμύρια χρόνια στη δημιουργία της Ισλανδίας.
- Η σύγκρουση της ευρασιατικής με την αφρικανική πλάκα είναι πιθανό να οδηγήσει μετά από εκατομμύρια χρόνια στην εξαφάνιση της Μεσογείου.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 8

Η ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Που οφείλεται η δημιουργία της Ελλάδας;

Η σημερινή μορφή του ελληνικού χώρου είναι το αποτέλεσμα της σύγκρουσης της αφρικανικής με την ευρασιατική πλάκα.

Γενικότερα, κατά τη σύγκλιση δύο μεγάλων λιθοσφαιρικών πλακών αποσπώνται από τα περιθώριά τους μικρότερα τμήματα τα οποία κινούνται σχετικά ανεξάρτητα και προκαλούν μικροσυγκρούσεις. Έτσι, στην περιοχή μας έχουμε:

- την ευρασιατική πλάκα, στο άκρο της οποίας σχηματίζονται οι μικροπλάκες του Αιγαίου, της Ανατολίας και της Απουλίας, και
- την αφρικανική πλάκα, η οποία κινείται βορειοανατολικά και έχει στα ανατολικά της την μικροπλάκα της Αραβίας.

Η κίνηση της αραβικής μικροπλάκας είναι ταχύτερη από εκείνη της αφρικανικής, με κατεύθυνση προς τον βορρά. Η σύγκρουση της αραβικής μικροπλάκας με αυτήν της Ανατολίας αναγκάζει τη δεύτερη να κινείται προς τα δυτικά. Ο συνδυασμός των συγκρούσεων της αφρικανικής πλάκας με την αιγαιακή, της αραβικής με τη μικροπλάκα της Ανατολίας και της αιγαιακής με τις μικροπλάκες της Ανατολίας και της Απουλίας έδωσε τη σημερινή εικόνα της περιοχής.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πως ήταν η περιοχή της Ελλάδας πριν την Αλπική ορογένεση;

Η περιοχή μας αποτελούσε τον βυθό της Τηθύος θάλασσας. Απομεινάρι της Τηθύος είναι η Μεσόγειος θάλασσα. Από την αρχή του Μεσοζωικού Αιώνα μέχρι το τέλος του ο βυθός της Τηθύος γέμιζε με ιζήματα από τη διάβρωση-αποσάθρωση μακρινών ορεινών όγκων ή με όστρακα θαλάσσιων ζώων και κελύφη μικροοργανισμών.

Τι συνέβη στην περιοχή της Ελλάδας κατά την Αλπική ορογένεση;

Με την Αλπική Ορογένεση τα ιζήματα της Τηθύος πτυχώθηκαν και ανυψώθηκαν, δημιουργώντας τα βουνά γύρω από τη Μεσόγειο, μεταξύ αυτών και την Πίνδο. Η ορογένεση ξεκίνησε από τον χώρο της ανατολικής Ελλάδας, «μεταναστεύοντας» στο πέρασμα εκατομμυρίων ετών προς τα δυτικά.

Τι ήταν η Αιγίδα;

Πριν από 20 εκ. χρόνια περίπου, μια ενιαία ξηρά κάλυπτε σχεδόν τον σημερινό ελληνικό χώρο, από το Ιόνιο έως τη Μικρά Ασία και τα νότια της Κρήτης. Αυτή η ξηρά ήταν η Αιγίδα.

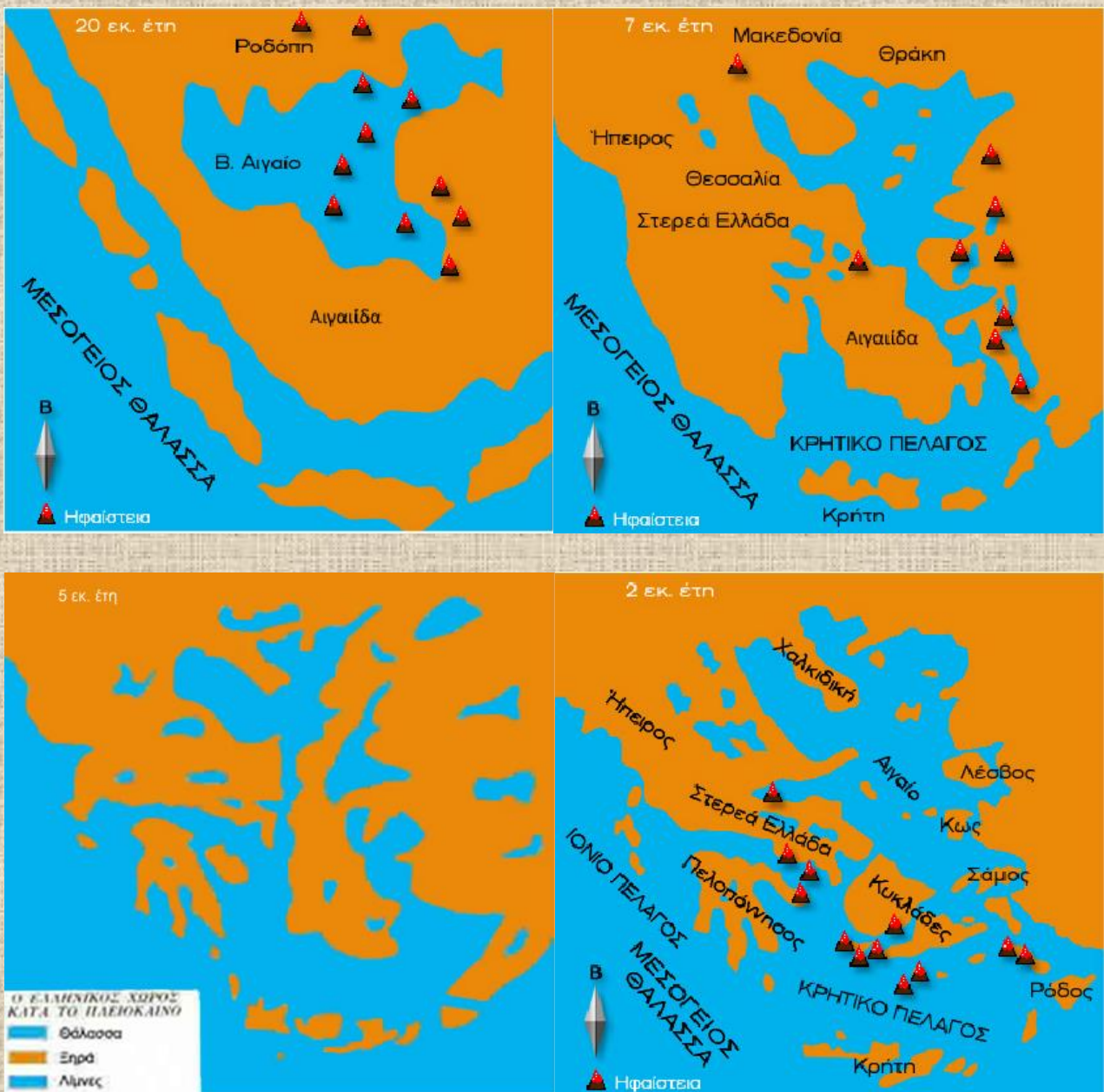

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποια ήταν η γεωλογική εξέλιξη της Αιγηίδας;

Σταδιακά, με την πάροδο εκατομμυρίων ετών, λόγω των γεωλογικών διεργασιών στην περιοχή, η Αιγηίδα αλλού κατακερματίστηκε και αλλού καταποντίστηκε. Η θάλασσα προχώρησε αργά προς το εσωτερικό της Αιγηίδας, ενώ σχηματίστηκαν τεράστιες λίμνες. Τα ψηλότερα σημεία της Αιγηίδας σχημάτισαν τα νησιωτικά συμπλέγματα του Αιγαίου (και αυτό εξηγεί γιατί το Αιγαίο έχει, σε γενικές γραμμές, μικρά βάρη, ενώ το Ιόνιο είναι αρκετά βαθιά θάλασσα).

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πότε διαμορφώθηκε η σημερινή μορφή της Ελλάδας;

Η σημερινή μορφή του ελληνικού χώρου διαμορφώθηκε πριν από 2 εκ. χρόνια περίπου.

Ποια στοιχεία αποδεικνύουν ότι ο ελληνικός χώρος είναι γεωλογικά ενεργός;

Οι γεωλογικές διεργασίες στον ελληνικό χώρο συνεχίζονται έως τις μέρες μας, όπως αποδεικνύεται από τη σεισμική και την ηφαιστειακή δραστηριότητα στη χώρα μας.

Γιατί η Ελλάδα είναι ορεινή χώρα με λίγες πεδιάδες;

Επειδή τα βουνά της χώρας μας είναι, από γεωλογική άποψη, νεαρά, δεν έχουν υποστεί ακόμα έντονη διάβρωση και έτσι το ελληνικό ανάγλυφο είναι γενικά έντονο και ορεινό με μικρές πεδινές εκτάσεις.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 9

ΣΕΙΣΜΙΚΗ & ΗΦΑΙΣΤΕΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ & ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ποια τα αίτια δημιουργίας σεισμών και ηφαιστείων;

Οι σεισμοί και τα ηφαίστεια είναι δύο γεωλογικά φαινόμενα που έχουν κοινά αίτια δημιουργίας. Συνυπάρχουν στις περιοχές τις οποίες ονομάζουμε τεκτονικά ενεργές ζώνες και οι οποίες είναι κατά κανόνα τα όρια των λιθοσφαιρικών πλακών.

Εμφανίζονται δηλαδή εκεί όπου οι λιθοσφαιρικές πλάκες είτε πλησιάζουν-συγκλίνουν μεταξύ τους (και επομένως συγκρούονται) είτε αποκλίνουν-απομακρύνονται η μία από την άλλη. Συχνά εμφανίζονται σεισμοί και εκεί όπου οι λιθοσφαιρικές πλάκες κινούνται παράλληλα.

Ποιες χώρες έχουν έντονη σεισμικότητα και έντονη ηφαιστειότητα;

Στην Ευρώπη η σεισμική και ηφαιστειακή δράση εντοπίζεται κατά μήκος της Αλπικής Πτύχωσης και της μεσοωκεάνιας ράχης του Ατλαντικού Ωκεανού.

Χώρες με έντονη σεισμικότητα και ηφαιστειότητα είναι η Ισλανδία (που αποτελεί την πλέον ηφαιστειογενή χώρα της Ευρώπης), η Ιταλία και βέβαια η Ελλάδα.

Στην Ισλανδία γεωθερμικά φαινόμενα όπως οι εντυπωσιακοί θερμοπίδακες (γκέιζερ) αναδεικνύουν την έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα της περιοχής.

Σεισμική δραστηριότητα εκδηλώνεται επίσης στην Ισπανία, στην Κροατία, στην Αλβανία και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη που βρίσκονται στα όρια μεγάλων ή μικρότερων λιθοσφαιρικών πλακών.

Που οφείλεται η μεγάλη σεισμικότητα της χώρας μας;

Η Ελλάδα βρίσκεται πολύ κοντά στο όριο σύγκλισης των λιθοσφαιρικών πλακών της Ευρασίας και της Αφρικής. Η μετακίνηση αυτών των δύο πλακών οδηγεί στη σύγκρουση τους σε ένα μέτωπο μεγαλύτερο των δύο χιλιάδων χιλιομέτρων κατά μήκος της νότιας Ευρώπης.

Επειδή η απόσταση της Ελλάδας από το μέτωπο της σύγκρουσης είναι μικρή, η χώρα μας έχει σχεδόν καθημερινά σεισμούς, μικρού ή μεγάλου μεγέθους, ενώ στον τόπο μας δρουν και αρκετά ηφαίστεια.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποια είναι η διαφορά σχηματισμού των ηφαιστείων της Ισλανδίας με της νότιας Ευρώπης;

Τα ηφαίστεια στην Ισλανδία σχηματίζονται λόγω της απομάκρυνσης της Ευρασιατικής πλάκας με την Βορειοαμερικανική πλάκα, ενώ τα ηφαίστεια της νότιας Ευρώπης σχηματίζονται λόγω της σύγκρουσης της Ευρασιατικής με την Αφρικανική πλάκα.

Ποια είναι τα σημαντικότερα ηφαίστεια της Ευρώπης;

Αίτνα, Βεζούβιος, Στρόμπολι, Λίπαρι (Ιταλία).
Χέκλα (Ισλανδία).
Σαντορίνη, Νίσυρος (Ελλάδα).

Γιατί δεν συμβαίνουν σεισμοί στην κεντρική Ευρώπη και στη Ρωσία;

Επειδή αυτές οι περιοχές βρίσκονται μακριά από τα όρια λιθοσφαιρικών πλακών και άρα είναι γεωλογικά ανενεργές.

ΜΑΘΗΜΑ 10

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΩΝ & ΤΩΝ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΝ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Ποιες είναι οι συνέπειες ή επιπτώσεις των σεισμών και των ηφαιστείων;

Οι σεισμοί (τεκτονικής ή ηφαιστειακής προέλευσης) και οι ηφαιστειακές εκρήξεις αποτελούν φυσικά φαινόμενα, με σοβαρές πολλές φορές επιπτώσεις τόσο στις ανθρώπινες ζωές (θάνατοι, τραυματισμοί, ψυχολογικά προβλήματα κ.ά.) όσο και στην οικονομία, ενώ προκαλούν και υλικές καταστροφές (κατάρρευση κτιρίων).

Που οφείλονται οι μεγάλες οικονομικές συνέπειες από σεισμικά φαινόμενα στην Ευρώπη;

Η Ευρώπη, παρά τη μικρή της έκταση, είναι ήπειρος με μεγάλες οικονομικές συνέπειες από σεισμικά φαινόμενα, γεγονός που οφείλεται στις σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σ' αυτή την περιοχή του πλανήτη.

Γιατί ο αριθμός ανθρώπινων θυμάτων στην χώρα μας, παρά την έντονη σεισμική δραστηριότητα, είναι μικρός;

Το γεγονός ότι οι περισσότεροι σεισμοί στη χώρα μας γίνονται στη θάλασσα συμβάλλει στο να είναι πολύ μικρός ο αριθμός των ανθρώπινων θυμάτων σε σχέση με την έντονη σεισμική δραστηριότητα που εκδηλώνεται στον ελλαδικό χώρο.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των ηφαιστειακών δραστηριοτήτων;

Παρά τα προβλήματα που προκύπτουν από την ηφαιστειακή δραστηριότητα, τα ηφαίστεια αποτελούν πηγή πλούτου για τους κατοίκους των περιοχών όπου βρίσκονται. Τουρισμός, εξόρυξη ηφαιστειογενών ορυκτών και μεταλλευμάτων, γεωργικές καλλιέργειες, ιαματική λουτροθεραπεία, γεωθερμική ενέργεια κ.ά. είναι οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται τόσο σε ευρωπαϊκά κράτη με ηφαιστειακή δράση όσο και στην Ελλάδα.

Ποιες είναι οι ενέργειες που μπορούν να συμβάλουν ώστε να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές συνέπειες ενός σεισμού;

Η αντισεισμική κατασκευή των σπιτιών και των άλλων κτιρίων, η γνώση της κατάλληλης συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια ενός σεισμού (αποφυγή πανικού και επίδειξη ψυχραιμίας) και, γενικότερα, η λήψη κάθε δυνατού μέσου προστασίας έναντι αυτού του φυσικού φαινομένου είναι, ενδεικτικά, ενέργειες που μπορούν να συμβάλουν στο να αντιμετωπίσουμε ανώδυνα και με μικρό οικονομικό κόστος έναν σεισμό.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 11

ΟΙ ΦΥΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τι ονομάζουμε φυσιογραφικές περιοχές;

Οι φυσιογραφικές περιοχές είναι γεωγραφικές ενότητες με κοινά μορφολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. ορεινές περιοχές, πεδινές περιοχές) και κοινό φυσικό πλούτο (εδάφη, νερά, κοιτάσματα κ.ά.).

Ποιες είναι οι φυσιογραφικές περιοχές της Ευρώπης;

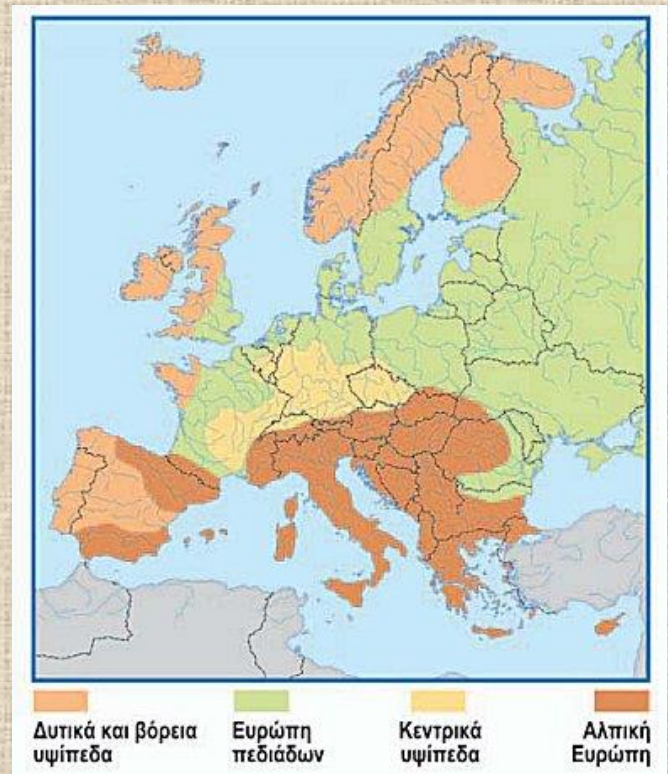
1. Η Ευρώπη των υψηλών οροσειρών, οι οποίες σχηματίστηκαν κατά την Αλπική Πτύχωση, περιλαμβάνει τις Βαλκανικές χώρες, την Ιταλία, την Αυστρία, τη νότια Ελβετία, τμήματα της Ισπανίας κ.ά. Αποτελείται από τις νεότερες οροσειρές της Ευρώπης, που έχουν όλες την ίδια γεωλογική ηλικία (Καινοζωικός Αιώνας). Από αυτές πηγάζουν όλοι οι μεγάλοι και σημαντικοί ποταμοί της Ευρώπης (με εξαίρεση εκείνους της ρωσικής πεδιάδας).

2. Η Ευρώπη των πεδιάδων περιλαμβάνει πυκνοκατοικημένες περιοχές με ήπιο κλίμα, όπως η βορειοδυτική Γαλλία, η Ολλανδία, η Γερμανία κ.ά., αλλά και αραιοκατοικημένες περιοχές με πολύ ψυχρό κλίμα, όπως οι βόρειες περιοχές της Ρωσίας και η Φινλανδία.

Η πεδιάδα της Βλαχίας στη Ρουμανία εντάσσεται σ' αυτή τη φυσιογραφική περιοχή, ενώ στη νότια Ευρώπη η πεδιάδα του Πάδου είναι η μόνη αξιόλογη (από άποψη έκτασης) πεδινή περιοχή.

3. Η Ευρώπη των εκτεταμένων οροπεδίων (υψιπέδων) διακρίνεται σε:

- βόρεια υψίπεδα (βόρεια Σκανδιναβία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία).
- κεντρικά υψίπεδα (Τσεχία, βόρεια Ελβετία, νότια Γερμανία κ.ά.).
- νοτιοδυτικά υψίπεδα (Ιβηρική Χερσόνησος).

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 12

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποιες είναι οι δύο κατηγορίες θαλασσών (και παραδείγματα);

Οι θάλασσες που βρέχουν την Ευρώπη μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- στις βαθιές θάλασσες, οι οποίες δημιουργήθηκαν από τη γεωτεκτονική δραστηριότητα (Μεσόγειος, Μαύρη θάλασσα), και
- στις αβαθείς θάλασσες, οι οποίες δημιουργήθηκαν όταν έλιωσαν οι παγετώνες και τα νερά κάλυψαν μεγάλες περιοχές της Ευρώπης, που έως τότε ήταν ξηρά (Αδριατική, Βαλτική, Βόρεια θάλασσα κ.ά.).

Ποια τα χαρακτηριστικά της Ευρώπης σε σχέση με τον οριζόντιο διαμελισμό της και τις ακτογραμμές της;

Η Ευρώπη, εξαιτίας του ακανόνιστου σχήματός της, έχει μεγάλη ακτογραμμή και έντονο οριζόντιο διαμελισμό. Λόγω του έντονου οριζόντιου διαμελισμού της Ευρώπης, σχεδόν το 30% του εδάφους της αποτελείται από χερσονήσους, το 7% του εδάφους της αποτελείται από νησιά, ενώ η ακτογραμμή της έχει το τεράστιο μήκος των 80.000 χιλιομέτρων περίπου.

Πως εξηγείται η στροφή των Ευρωπαίων προς την θάλασσα;

Ο έντονος διαμελισμός της ηπείρου, σε συνδυασμό με το γεγονός πως κανένα σημείο της δεν απέχει πάνω από 1.000 χιλιόμετρα από τη θάλασσα, εξηγεί εύκολα γιατί από τις απαρχές της ιστορίας τους οι Ευρωπαίοι στράφηκαν προς το θαλάσσιο στοιχείο, αφού εξάλλου ελάχιστα Ευρωπαϊκά κράτη δε βρέχονται από θάλασσα.

Ποια τα αποτελέσματα της στενής σχέσης των Ευρωπαίων με τη θάλασσα;

1. Οι περισσότεροι ευρωπαϊκοί λαοί έχουν σπουδαία ναυτική παράδοση, ενώ πολλοί ήταν οι σπουδαίοι Ευρωπαίοι θαλασσοπόροι την εποχή των μεγάλων εξερευνήσεων.
2. Στη στενή σχέση των Ευρωπαίων με τη θάλασσα και στα ταξίδια τους στον κόσμο οφείλεται η διάδοση πολλών Ευρωπαϊκών γλωσσών στον πλανήτη.
3. Επειδή το θαλάσσιο εμπόριο είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένο στην ήπειρο, μερικά από τα μεγαλύτερα λιμάνια του πλανήτη είναι Ευρωπαϊκά.
4. Ο ελληνικός, ο γερμανικός και ο νορβηγικός εμπορικός στόλος είναι οι τρεις πρώτοι στόλοι της Ευρώπης με κριτήριο την πλοιοκτησία.
5. Η αλιεία είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη ειδικά σε κράτη που βρίσκονται κοντά στον Ατλαντικό, στη Βόρεια θάλασσα και στη Βαλτική.
6. Η Βόρεια θάλασσα διαθέτει μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου, που αποτελούν σημαντική πηγή πλούτου για τα κράτη της περιοχής.

Ποιοι οι σημαντικότεροι κίνδυνοι για τις θάλασσες που βρέχουν την Ευρώπη;

Η ρύπανση από τις ανθρώπινες δραστηριότητες (όπως π.χ. τα ναυάγια των πετρελαιοφόρων που ρυπαίνουν τα θαλάσσια οικοσυστήματα με τόνους πετρέλαιο) και η υπεραλίευση (που οδηγεί στον αφανισμό πολλά είδη θαλάσσιας πανίδας) είναι δύο από τους σημαντικότερους κινδύνους για τις θάλασσες που βρέχουν την Ευρώπη.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιες είναι οι θάλασσες της Ευρώπης;

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 13

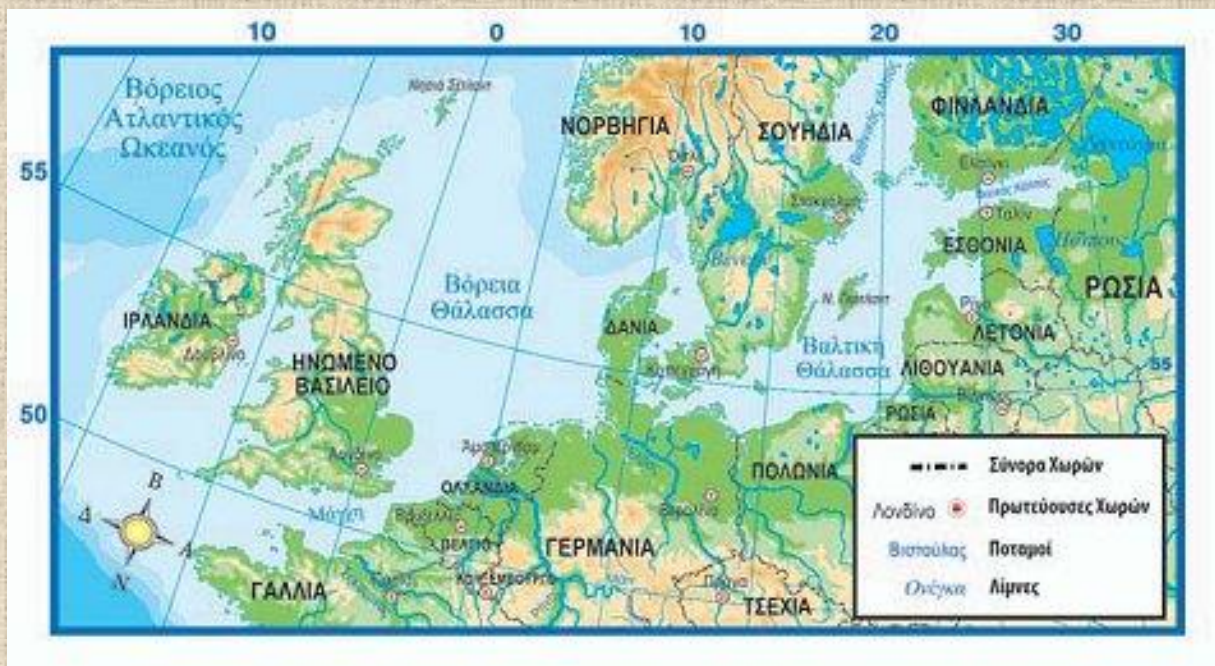
ΒΑΛΤΙΚΗ & ΒΟΡΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ποιες χώρες βρέχονται από τη Βαλτική θάλασσα;

Η Ρωσία, η Γερμανία, η Πολωνία, η Λιθουανία, η Λετονία, η Εσθονία, η Φινλανδία και η Σουηδία.

Ποιες χώρες βρέχονται από τη Βόρεια θάλασσα;

Η Γαλλία, η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Δανία, η Σουηδία και η Νορβηγία.

Γιατί η Βαλτική θάλασσα έχει μικρή αλατότητα;

1. Σ' αυτήν καταλήγουν τα νερά πολλών ποταμών της περιοχής.
2. Η επικοινωνία της με τον Ατλαντικό Ωκεανό είναι περιορισμένη.
3. Βρίσκεται σε μεγάλο γεωγραφικό πλάτος, με αποτέλεσμα η εξάτμιση που προκαλεί ο Ήλιος να είναι μικρή.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Γιατί η Βόρεια θάλασσα έχει υψηλότερη αλατότητα από τη Βαλτική;

Τα νερά της έχουν σχετικά υψηλή αλατότητα και είναι θερμότερα τον χειμώνα από αυτά της Βαλτικής (αν και οι δύο θάλασσες βρίσκονται στο ίδιο γεωγραφικό πλάτος) λόγω του ότι σ' αυτή φτάνει μέσω του Ατλαντικού Ωκεανού το θερμό Ρεύμα του Κόλπου.

Γιατί η Βαλτική θάλασσα παγώνει το χειμώνα, ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο με τη Βόρεια θάλασσα;

Η Βαλτική θάλασσα είναι μία κλειστή αβαθής θάλασσα με χαμηλή αλατότητα, ενώ η Βόρεια θάλασσα είναι ανοιχτή με υψηλότερη αλατότητα και θερμαίνεται από το ρεύμα του κόλπου.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 14

Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑ

Πως επιτυγχάνεται η επικοινωνία της Μεσογείου με άλλες γειτονικές θάλασσες;

Παρατηρώντας τη Μεσόγειο στο χάρτη διαπιστώνουμε ότι αποτελεί μια σχεδόν κλειστή θάλασσα. Η επικοινωνία της με άλλες γειτονικές θάλασσες επιτυγχάνεται με τρία πολύ μικρά ανοίγματα. Τα δύο από αυτά είναι φυσικά (ο **Πορθμός του Γιβραλτάρ** στον Ατλαντικό Ωκεανό και τα **Στενά του Ελλησπόντου - Βοσπόρου** στη Μαύρη θάλασσα), ενώ το τρίτο άνοιγμα (η **Διώρυγα του Σουέζ** προς την Ερυθρά θάλασσα) είναι ανθρώπινο έργο.

Ποιο το μέγιστο βάθος της Μεσογείου; Που συναντάται;

Η Μεσόγειος είναι μια σχετικά βαθιά θάλασσα, της οποίας το μέγιστο βάθος (περίπου 5.100 μέτρα) συναντάται στο νότιο Ιόνιο Πέλαγος, στα νησιά Οινούσες.

Ποιες οι διαφορές του μεσογειακού βορρά από το μεσογειακό νότο;

- Ο οριζόντιος διαμελισμός είναι εντονότερος στο μεσογειακό βορρά. Οι απόκρημνες ακτές εναλλάσσονται με ομαλές αμμουδιές, συνθέτοντας μια ατέλειωτη ποικιλία τοπίων. Εκτός αυτού, υπάρχουν δύο μεγάλες χερσόνησοι του μεσογειακού βορρά (η Ελληνική και η Ιταλική), αλλά και πολλές μικρότερες,
- τα χιλιάδες μικρά και μεγάλα νησιά (κυρίως στο Αιγαίο και στις ακτές της Δαλματίας), καθώς και πλήθος θαλάσσιων κόλπων σχηματίζουν αρκετές μικρότερες θάλασσες και πελάγη. Αντίθετα, στις νότιες μεσογειακές ακτές ο οριζόντιος διαμελισμός είναι αρκετά πιο ήπιος.
- Παρόμοιες αντιθέσεις υπάρχουν φυσικά και στη βλάστηση, με το αφρικανικό και το ασιατικό τοπίο να είναι πιο άδενδρο.

Ποια είναι τα 5 μεγαλύτερα νησιά της Μεσογείου;

Τα πέντε μεγαλύτερα μεσογειακά νησιά είναι, κατά σειρά:
η Σικελία, η Σαρδηνία, η Κύπρος, η Κορσική και η Κρήτη.

Τι γνωρίζετε για το κλίμα που επικρατεί στις περιοχές της Μεσογείου; Ποια φυτά ευδοκιμούν στο κλίμα αυτό;

Στην περιοχή της Μεσογείου επικρατεί ιδιαίτερος τύπος εύκρατου κλίματος, το μεσογειακό κλίμα, το οποίο χαρακτηρίζεται από ήπιους χειμώνες και ξηρά, ζεστά καλοκαίρια. Οι βροχές είναι λιγιστές και πέφτουν κυρίως το φθινόπωρο και το χειμώνα. Φυτά όπως η ελιά, το αμπέλι, το σιτάρι, τα εσπεριδοειδή ευδοκιμούν σ' αυτόν τον τύπο κλίματος. Ειδικά η ελιά είναι το πιο χαρακτηριστικό μεσογειακό φυτό.

Γιατί η Μεσόγειος θάλασσα παρουσιάζει μεγάλη αλατότητα; Πως καταφέρει και διατηρεί τα νερά της;

Η Μεσόγειος βρίσκεται κοντά στην τροπική ζώνη. Δέχεται τα νερά πολλών ποταμών (περίπου 500), ακόμη και του Νείλου, του μεγαλύτερου σε μήκος ποταμού του κόσμου, όμως η παροχή νερού όλων αυτών των ποταμών είναι πολύ μικρή.

Μικρή είναι επίσης και η παροχή του νερού της βροχής, αφού οι βροχοπτώσεις στον μεσογειακό χώρο είναι λιγοστές και ανομοιόμορφα κατανεμημένες στη διάρκεια του χρόνου.

Εξαιτίας όλων των παραπάνω, η εξάτμιση του θαλασσινού νερού στη Μεσόγειο είναι σημαντική και επομένως η αλατότητα της είναι αυξημένη. Ευτυχώς, η απώλεια νερού από τη μεσογειακή λεκάνη αναπληρώνεται από την εισροή θαλασσινού νερού από τον Ατλαντικό Ωκεανό και τη Μαύρη θάλασσα.

Αν δε συνέβαινε αυτή η αναπλήρωση (π.χ. αν η Μεσόγειος ήταν εντελώς κλειστή θάλασσα), υπολογίζεται ότι σε 1.000 χρόνια από σήμερα η Μεσόγειος θα είχε ξεραθεί.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 15

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Γιατί η Μεσόγειος θεωρείται η σπουδαιότερη θάλασσα για την ανθρώπινη ιστορία;

Η Μεσόγειος έχει μικρή έκταση σε σχέση με άλλες θάλασσες της Γης. Επειδή όμως βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και σ' αυτήν εμφανίστηκαν και αναπτύχθηκαν σπουδαίοι πολιτισμοί και σημαντικές θρησκείες, η θάλασσα αυτή θεωρείται η σπουδαιότερη για την ανθρώπινη ιστορία.

Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην ανάπτυξη του τουρισμού, στις χώρες της Μεσογείου;

Σημαντικό οικονομικό πόρο για τους μεσογειακούς λαούς αποτελεί ο τουρισμός. Το γλυκό κλίμα, οι φυσικές ομορφιές, τα ιστορικά μνημεία, η φιλόξενη θάλασσα συμβάλλουν στο να κατακλύζουν τις μεσογειακές χώρες κάθε χρόνο πάνω από 150 εκατομμύρια τουρίστες, περίπου το 1/4 των τουριστών όλου του πλανήτη.

Ποιοι κίνδυνοι απειλούν τη Μεσόγειο θάλασσα;

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες επιβαρύνουν περιβαλλοντικά τη Μεσόγειο. Βιομηχανικά, γεωργικά, τουριστικά και οικιστικά λύματα καταλήγουν σ' αυτή, ρυπαίνοντας την. Όσον αφορά την αλιεία, η υπεραλίευση έχει μειώσει δραματικά τους πληθυσμούς ψαριών της Μεσογείου, βάζοντας σε κίνδυνο την ύπαρξη πολλών ειδών της θαλάσσιας πανίδας. Κάθε μέρα χιλιάδες σκάφη (ανάμεσα τους πολλά πετρελαιοφόρα) ταξιδεύουν στα νερά της και η πιθανότητα να ναυαγήσει κάποια στιγμή ένα πετρελαιοφόρο αποτελεί εφιαλτικό σενάριο για όλες τις χώρες της περιοχής.

Ποια είναι τα μεσογειακά κράτη;

Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα, Μονακό, Μαυροβούνιο, Σλοβενία.	Ευρώπη
Ισραήλ, Λίβανος, Συρία, Τουρκία	Ασία
Αίγυπτος, Αλγερία, Λιβύη, Μαρόκο, Τυνησία	Αφρική

ΜΑΘΗΜΑ 16

ΤΑ ΒΟΥΝΑ & ΟΙ ΠΕΔΙΑΔΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποια είναι τα όρη και οι οροσειρές της Ευρώπης;

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιες είναι οι πεδιάδες της Ευρώπης;

ΜΑΘΗΜΑ 17

ΤΑ ΒΟΥΝΑ & ΟΙ ΠΕΔΙΑΔΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Ποια είναι η προσφορά των βουνών στον άνθρωπο;

Τα Ευρωπαϊκά βουνά προσφέρουν πολλά αγαθά και «υπηρεσίες» στον άνθρωπο.

- Κάποια είδη δέντρων που ευδοκιμούν στα κατάφυτα βουνά προσφέρουν την ξυλεία τους. Από τα κωνοφόρα όπως τα πεύκα ή τα έλατα παράγεται το ρετσίνι, ενώ άλλα δέντρα όπως οι καστανιές ή οι καρυδιές προσφέρουν στον άνθρωπο τους θρεπτικούς καρπούς τους.
  - Τα ποτάμια που κατεβαίνουν ορμητικά από τα βουνά κινούν γεννήτριες που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια.
  - Στα ορεινά βοσκοτόπια εκτρέφεται πλήθος προβάτων, κασικιών και αγελάδων, από τα οποία παράγεται μεγάλη ποικιλία ποιοτικών τυροκομικών προϊόντων.
  - Πετρώματα που χρησιμοποιούνται στην οικοδομική, στην οδοποιία, στην τέχνη, όπως επίσης μεταλλεύματα και πολύτιμα μέταλλα εξορύσσονται σε αρκετά βουνά της Ευρώπης.
  - Η αναψυχή και η άθληση, η πεζοπορία και η ορειβασία προσφέρουν ψυχική ηρεμία και σωματική ευεξία. Η «βιομηχανία» του χειμερινού τουρισμού (χιονοδρομικά κέντρα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, καταστήματα ειδικού εξοπλισμού, εκπαιδευτές κτλ.) στηρίζει σήμερα χιλιάδες οικογένειες στις ορεινές Ευρωπαϊκές περιοχές.
- Ο χειμερινός τουρισμός είναι πολύ σημαντική πηγή εσόδων για τις χώρες των Άλπεων.

Ποια είναι η προσφορά των πεδιάδων στον άνθρωπο;

- Στις πεδιάδες συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού των Ευρωπαϊκών χωρών, αφού εκεί υπάρχει περισσότερος χώρος για να αναπτυχθούν οι οικισμοί και οι πόλεις.
- Στις πεδιάδες επίσης βρίσκονται οι μεγάλες εκτάσεις για γεωργικές καλλιέργειες ή για κτηνοτροφία, καθώς και ήρεμα ποτάμια που μπορεί να τα αξιοποιήσει κανείς για μεταφορές, ενώ το κόστος κατασκευής οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων είναι σχετικά χαμηλό.
- Είναι επίσης γνωστό ότι στις μεγάλες πεδινές περιοχές της Ευρώπης οι σεισμοί είναι πολύ πιο σπάνιοι.
- Το κλίμα είναι πιο ήπιο.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιες είναι οι αρνητικές συνέπειες των βουνών στον άνθρωπο;

Έχουν να αντιμετωπίσουν και πολλά προβλήματα, τα οποία οφείλονται στη δυσκολία κατασκευής οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων εξαιτίας του ανάγλυφου, στις αντίξοες κλιματικές συνθήκες, στις κατολισθήσεις, στις χιονοστιβάδες, στην καταστροφή δρόμων και υποδομών από ορμητικούς χείμαρρους.

Επιπλέον, οι σεισμοί είναι πιο συχνοί στις ορεινές περιοχές της Ευρώπης παρά στις πεδινές.

ΜΑΘΗΜΑ 19

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν το κλίμα της Ευρώπης;

- **Γεωγραφικό πλάτος.** Η Ευρώπη βρίσκεται κυρίως στην εύκρατη ζώνη, ενώ ένα μικρό τμήμα της βρίσκεται στη βόρεια πολική ζώνη.
Στις περισσότερες περιοχές της πάντως το κλίμα είναι εύκρατο.
- **Απόσταση από τη θάλασσα.** Στην Ευρώπη δεν υπάρχει περιοχή που να απέχει από τη θάλασσα πάνω από 1.000 χιλιόμετρα, ενώ, αν εξαιρέσουμε την ανατολική Ευρώπη, όλη η υπόλοιπη ήπειρος βρέχεται από θάλασσα. Οι παραθαλάσσιες περιοχές της Ευρώπης έχουν σχετικά ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια.
- **Υψόμετρο.** Η Ευρώπη, με μέσο υψόμετρο 300 μέτρα, θεωρείται πεδινή ήπειρος. Βέβαια το ανάγλυφο διαφέρει από περιοχή σε περιοχή και ο Ευρωπαϊκός νότος είναι πολύ πιο ορεινός από τον Ευρωπαϊκό βορρά. Όσο το υψόμετρο αυξάνεται, το κλίμα γίνεται πιο ψυχρό και οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες από τις γειτονικές περιοχές.
- **Ειδικές τοπικές συνθήκες.** Οροσειρές που μικραίνουν τη διάρκεια της ημέρας, τοπικοί άνεμοι (όπως π.χ. ο φιν, ο λίβας κ.ά.), τεχνητές λίμνες, καταστροφή δασών, επέκταση των αστικών περιοχών και άλλοι παράγοντες διαφοροποιούν το τοπικό κλίμα (μικροκλίμα).

Ποιοι είναι οι ειδικοί παράγοντες που καθορίζουν το κλίμα της Ευρώπης;

- **Ατλαντικός ωκεανός.** Επηρεάζει με τα θερμά του ρεύματα (Ρεύμα του Κόλπου) τις παραθαλάσσιες Ευρωπαϊκές χώρες που βρέχονται από αυτόν. Το πιο σημαντικό είναι ότι σ' αυτόν δημιουργούνται τα πλούσια σε υγρασία σύννεφα που δίνουν σημαντικές βροχές στη βορειοδυτική Ευρώπη.
Ο Ατλαντικός δημιουργεί αυτό που ονομάζουμε ωκεάνιο κλίμα.
- **Έρημος Σαχάρα.** Στέλνει θερμούς ανέμους που επηρεάζουν τη νότια Ευρώπη τόσο το χειμώνα (θερμοί νοτιάδες) όσο και το καλοκαίρι (καύσωνες).
- **Σιβηρία.** Από αυτήν ξεκινούν το χειμώνα παγωμένοι ξηροί άνεμοι που ρίχνουν πολύ τη θερμοκρασία στην ανατολική και την κεντρική Ευρώπη και φτάνουν μέχρι την ανατολική Ελλάδα (ξεροβόρι).

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιο είναι γενικά το κλίμα της Ευρώπης και ποια τα χαρακτηριστικά του;

Το κλίμα της Ευρώπης είναι, γενικά, εύκρατο (τέσσερις εποχές, μέτριες ανεκτές θερμοκρασίες και βροχοπτώσεις), αλλά σε ορισμένες περιοχές της επικρατούν επιμέρους κλιματικοί τύποι.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ωκεάνιου κλίματος και που επικρατεί;

Μέτριες θερμοκρασίες όλες τις εποχές. Ήπιοι χειμώνες, δροσερά καλοκαίρια. Άφθονες βροχοπτώσεις. Επικρατεί στη δυτική Ευρώπη (π.χ. Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία κ.α.).

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ηπειρωτικού κλίματος και που επικρατεί;

Μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας μεταξύ χειμώνα και καλοκαιριού. Ψυχροί χειμώνες με μεγάλη διάρκεια και πολλά χιόνια. Καλοκαίρια με συχνές βροχές. Επικρατεί στην ανατολική και την κεντρική Ευρώπη (π.χ. Πολωνία, Ρωσία, Ουκρανία κ.α.).

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του μεσογειακού κλίματος και που επικρατεί;

Ήπιοι υγροί χειμώνες και ζεστά ξηρά καλοκαίρια. Επικρατεί στη νότια Ευρώπη, στη ζώνη της Μεσογείου (π.χ. Ελλάδα, Μάλτα, νότια Ιταλία κ.α.).

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του πολικού κλίματος και που επικρατεί;

Πολύ ψυχροί χειμώνες. Το καλοκαίρι διαρκεί λίγες μόνο εβδομάδες και είναι δροσερό. Επικρατεί σε μια μικρού πλάτους περιοχή της βόρειας Ευρώπης, που βρέχεται από τον Αρκτικό Ωκεανό και είναι παγωμένη τους περισσότερους μήνες του χρόνου (π.χ. βόρεια Ισλανδία, βόρεια Νορβηγία κ.α.).

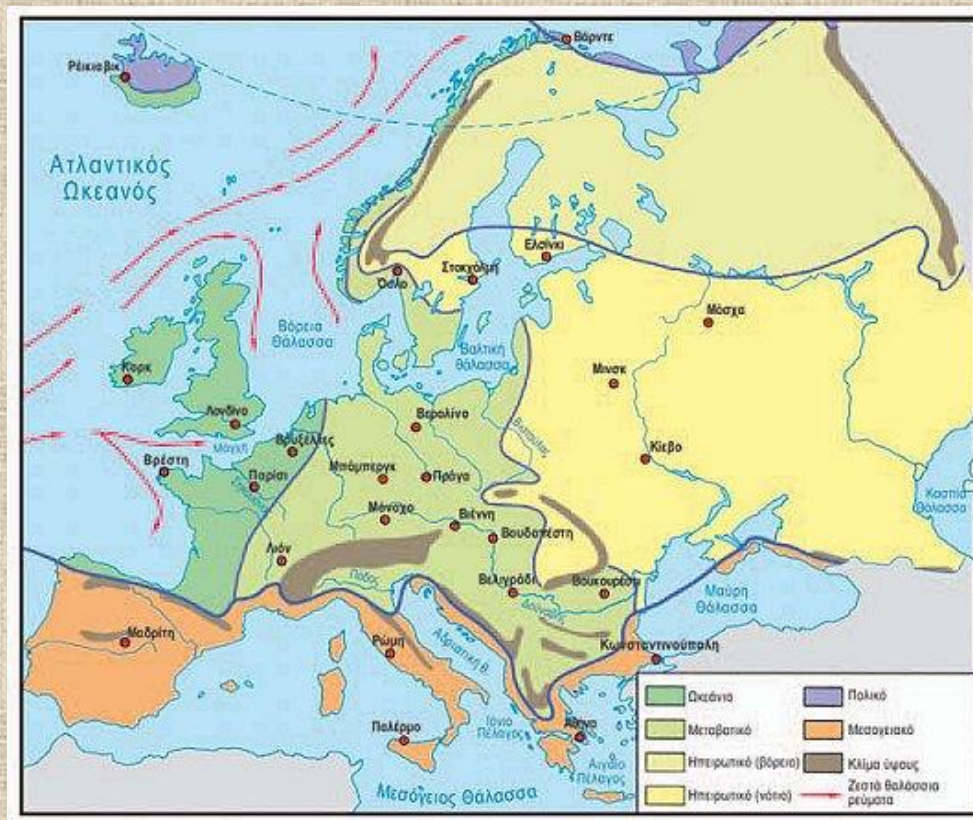

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πως το κλίμα της Ευρώπης επηρεάζει τις ανθρώπινες δραστηριότητες;

- Στις περιοχές με ωκεάνιο κλίμα οι άφθονες βροχοπτώσεις και οι ήπιοι χειμώνες ευνοούν τις καλλιέργειες.
- Στις χώρες της κεντρικής ορεινής Ευρώπης είναι πολύ αναπτυγμένος ο χειμερινός τουρισμός, ενώ αντίθετα στη μεσογειακή Ευρώπη η κορύφωση του τουριστικού ρεύματος παρατηρείται το καλοκαίρι.
- Στις βόρειες περιοχές με ηπειρωτικό κλίμα τα ποτάμια (που εκεί είναι πλωτά) παγώνουν συχνά το χειμώνα και δυσκολεύουν τις ποτάμιες μεταφορές.
- Γενικά πάντως, το κλίμα της Ευρώπης είναι από τα φιλικότερα για τον άνθρωπο. Αυτό εξηγεί σε σημαντικό βαθμό γιατί η ήπειρος μας είναι σήμερα από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές του πλανήτη. Η σημαντική οικονομική της ανάπτυξη οφείλεται εν μέρει και στο φιλικό για τον άνθρωπο κλίμα της.

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΜΑΘΗΜΑ 21

ΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ & ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποια χαρακτηριστικά της Ευρώπης καθορίζουν τον αριθμό και το μήκος των ποταμών;

- Βρίσκεται στην εύκρατη ζώνη, με εξαίρεση τα βορειότερα τμήματα της Ρωσίας και της Σκανδιναβίας.
- Υπάρχουν αρκετοί διαφορετικοί κλιματικοί τύποι σε διάφορες περιοχές της.
- Έχει σχετικά μικρή έκταση και στενόμακρο σχήμα, έτσι ώστε κανένα σημείο της δεν απέχει περισσότερο από 1.000 χιλιόμετρα από τη θάλασσα.
- Η μορφολογία του εδάφους της ποικίλλει και μόνο η Ρωσική πεδιάδα έχει σημαντική επίπεδη επιφάνεια.

Ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά των ποταμών της Ευρώπης;

- Τα Ευρωπαϊκά ποτάμια είναι αρκετά σε αριθμό.
- Τα περισσότερα από αυτά έχουν μέτριο ή μικρό μήκος εκτός από το Δούναβη.
- Η ορμητικότητα των ποταμών και η ποσότητα των νερών που μεταφέρουν διαφέρουν ανάλογα με την περιοχή: μεγαλύτερα σε μήκος και ηρεμότερα είναι τα ποτάμια της ανατολικής Ευρώπης, ενώ τα ποτάμια της νότιας Ευρώπης είναι πιο ορμητικά και με λιγυστό νερό (κυρίως το καλοκαίρι).
- Στη Ρωσική πεδιάδα όλα σχεδόν τα ποτάμια ξεκινούν από τα Ουράλια Όρη, ενώ στην κυρίως Ευρώπη τη ροή των νερών ρυθμίζουν οι Άλπεις.
- Τα ποτάμια των βόρειων περιοχών της Ευρώπης παγώνουν το χειμώνα, με συνέπεια να μειώνεται και η οικονομική τους σημασία όσον αφορά την ποταμπλοία, την παραγωγή ενέργειας κ.ά.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποια είναι τα μεγαλύτερα ποτάμια της Ευρώπης;

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιες είναι οι 4 μεγαλύτερες λίμνες της Ευρώπης;

Οι μεγαλύτερες λίμνες της Ευρώπης βρίσκονται συγκεντρωμένες στο βόρειο τμήμα της. Η Λάντογκα είναι η μεγαλύτερη φυσική λίμνη της Ευρώπης και ακολουθούν η Ονέγκα, η Βένερν και η Πάϊπους.

ΜΑΘΗΜΑ 22

ΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ & ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Ποιες είναι οι 9 κύριες χρήσεις των νερών των ποταμών και των λιμνών της Ευρώπης;

- ύδρευση πόλεων.
- άρδευση γεωργικών εκτάσεων.
- παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- τουριστικές δραστηριότητες.
- ψύξη βιομηχανικών εγκαταστάσεων.
- αναψυχή.
- βιομηχανική παραγωγή.
- αλιεία.
- μεταφορές κ.ά.

Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να είναι ένα ποτάμι πλωτό;

Για να είναι τα ποτάμια πλωτά, θα πρέπει να έχουν σημαντική παροχή νερού όλο το χρόνο, να μην παγώνουν στη διάρκεια του χειμώνα και να μην έχουν στη διαδρομή τους καταρράκτες.

Ο Βόλγας και ο Δούναβης, τα δύο μεγαλύτερα ποτάμια της Ευρώπης, είναι πλωτά σε όλο σχεδόν το μήκος τους.

**α. Γιατί ο ποταμός Βόλγας θεωρείται σημαντικός για τη Ρωσία;
β. Ποια είναι τα σοβαρά μειονεκτήματα του Βόλγα;**

α. Ο Βόλγας είναι πλωτός σε όλο σχεδόν το μήκος του. Ο Βόλγας, ένας ποταμός γίγαντας, είναι ήρεμος και με πλούσια νερά. Όλη η διαδρομή του βρίσκεται στη Ρωσία και στις όχθες του φιλοξενεί δεκάδες Ρωσικές πόλεις. Φράγματα που έχουν κατασκευαστεί κατά μήκος της διαδρομής του επιτρέπουν την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ έχουν δημιουργηθεί και πολύ μεγάλες σε έκταση τεχνητές λίμνες (ταμιευτήρες), που χρησιμεύουν ως αποθήκες γλυκού νερού.

β. Ωστόσο, για αρκετούς μήνες το χρόνο παγώνει, δυσχεραίνοντας τις μεταφορές εκείνη την περίοδο.

α. Από ποιες χώρες περνάει ο Δούναβης; β. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του Δούναβη;

α. Ο Δούναβης (αντίθετα από το Βόλγα, που ρέει μόνο σε ένα κράτος) είναι το διεθνές ποτάμι της Ευρώπης, αφού διαρρέει εννιά χώρες και περνά από τέσσερις πρωτεύουσες.

Οι χώρες από τις οποίες περνάει ο Δούναβης είναι :

Γερμανία, Αυστρία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Κροατία, Σερβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουκρανία.

β. Ο Δούναβης είναι πλωτός.

Ο Δούναβης είναι το διεθνές ποτάμι της Ευρώπης, αφού διαρρέει εννιά χώρες και περνά από τέσσερις πρωτεύουσες. Η χρήση των νερών του ρυθμίζεται με διεθνείς συνθήκες. Ο Δούναβης πηγάζει από τον Μέλανα Δρυμό στη Γερμανία και εκβάλλει στη Μαύρη θάλασσα. Με ένα σύστημα διωρύγων ενώνεται με το Ρήνο, καθώς και με τους ποταμούς Έλβα και Όντερ.

Έτσι, συνδέει τη Μαύρη θάλασσα με τον Ατλαντικό Ωκεανό, τη Βόρεια και τη Βαλτική θάλασσα. Εκτός από το Δούναβη, αρκετά ακόμα Ευρωπαϊκά ποτάμια, αλλά και λίμνες, μοιράζονται μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών, αποτελώντας πολλές φορές τμήμα των συνόρων τους.

Από τι κινδυνεύουν τα ποτάμια της Ευρώπης;

- Η εντατική χρήση των Ευρωπαϊκών ποταμών και λιμνών, καθώς και η μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού κοντά τους έχει βέβαια και επιπτώσεις.
- Τα ποτάμια της Ευρώπης υπήρξαν για μεγάλο χρονικό διάστημα ο χώρος απόρριψης οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων.

ΜΑΘΗΜΑ 24

Η ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποιοι είναι οι κύριοι τύποι βλάστησης στην Ευρώπη;

Τούντρα, Τάϊγκα, Φυλλοβόλα - μεικτά δάση, Στέπες, Μεσογειακή βλάστηση και Ορεινή βλάστηση.

Τι είναι η τούντρα και που συναντάται;

Συναντάται σε περιοχές κοντά στον πολικό κύκλο, όπου φυτρώνουν μόνο βρύα και λειχήνες κατά τη διάρκεια του σύντομου καλοκαιριού.

Τι είναι η τάϊγκα και που συναντάται;

Δάση κωνοφόρων δέντρων.
Αυτός ο τύπος βλάστησης συναντάται σε Ρωσία και Σκανδιναβία.

Τι είναι η στέπα και που συναντάται;

Λιβάδια με ψηλό χορτάρι και θάμνους σε περιοχές με ξηρό κλίμα (Ρωσία, Ουκρανία).

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ποιοι είναι οι τύποι βλάστησης που επικρατούν στη χώρα μας;

Στη χώρα μας ο τύπος βλάστησης που επικρατεί είναι κυρίως η μεσογειακή, η οποία εκτείνεται σε υψόμετρο έως 500 μέτρων. Όταν επικρατούν τα πουρνάρια, οι αριές κ.ά., η βλάστηση ονομάζεται μακία. Όταν επικρατούν το θυμάρι, η ρίγανη κ.ά., ονομάζεται φρυγανική.

Υπάρχουν επίσης δάση φυλλοβόλων και κωνοφόρων δέντρων.

Ποιες είναι οι ανθρώπινες δραστηριότητες που προκάλεσαν στις μέρες μας σοβαρές καταστροφές στα δάση;

- η κατασκευή οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων.
- η εφαρμογή μονοκαλλιεργειών στη γεωργία.
- η επέκταση των βιομηχανικών περιοχών.
- η επέκταση των πόλεων.
- οι πυρκαγιές (κυρίως στη νότια Ευρώπη) κ.ά.

Τι πρέπει να εφαρμόζεται προκειμένου να σωθούν τα δάση που έχουν απομείνει στην Ευρώπη;

Για να σωθούν τα δάση που έχουν απομείνει, σε ορισμένα Ευρωπαϊκά κράτη (και κυρίως στη Σκανδιναβική Χερσόνησο) εφαρμόζεται η πρακτική της δημιουργίας και εκμετάλλευσης τεχνητών δασών για την παραγωγή χαρτιού, ξυλείας και ρητίνης, για την αποφυγή της διάβρωσης των εδαφών κ.ά.

Επίσης πρέπει να εφαρμόζεται η ορθολογική υλοτόμηση σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Σήμερα ποιοι κίνδυνοι απειλούν τα ελληνικά δάση;

Κίνδυνοι που απειλούν τα ελληνικά δάση είναι οι πυρκαγιές από φυσικά ή ανθρώπινα αίτια (π.χ. κεραυνοί, εμπρησμός από αμέλεια, εμπρησμός από πρόθεση), η οικιστική επέκταση, η κατασκευή τεχνικών έργων, η κακώς εννοούμενη τουριστική ανάπτυξη (χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον) κ.ά.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Δες το σχετικό αρχείο ppt [εδώ](#)

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ 25

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Κράτος	Πρωτεύουσα
Αλβανία	Τίρανα
Αυστρία	Βιέννη
Βέλγιο	Βρυξέλες
Βουλγαρία	Σόφια
Γαλλία	Παρίσι
Γερμανία	Βερολίνο
Δανία	Κοπεγχάγη
Ελβετία	Βέρνη
Ηνωμένο Βασίλειο	Λονδίνο
Ιρλανδία	Δουβλίνο
Ισλανδία	Ρέικιαβικ
Ισπανία	Μαδρίτη
Ιταλία	Ρώμη
Κύπρος	Λευκωσία
Νορβηγία	Όσλο
Ολλανδία	Άμστερνταμ
Ουγγαρία	Βουδαπέστη
Ουκρανία	Κίεβο
Πολωνία	Βαρσοβία
Πορτογαλία	Λισσαβώνα
Ρουμανία	Βουκουρέστι
Ρωσία	Μόσχα
Σερβία	Βελιγράδι
Σουηδία	Στοκχόλμη
Τσεχία	Πράγα
Φινλανδία	Ελσίνκι

ΜΑΘΗΜΑ 32

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Ποιες οι γλώσσες που μιλιούνται σήμερα στην Ευρώπη;

Στην Ευρωπαϊκή ήπειρο μιλιούνται αρκετές γλώσσες. Άλλες από αυτές έχουν κοινά χαρακτηριστικά και μπορούν να ενταχθούν σε μεγάλες γλωσσικές ομάδες (λατινικές, γερμανικές, σλαβικές), ενώ άλλες είναι πολύ διαφορετικές από τις υπόλοιπες και μιλιούνται από τους κατοίκους ενός μόνο κράτους ή πολύ λίγων κρατών (αλβανική, ελληνική, ουγγρική κτλ.).

Ποιες είναι οι κύριες θρησκείες που επικράτησαν στις χώρες της Ευρώπης;

Όσον αφορά το θέμα της θρησκείας, οι περισσότεροι Ευρωπαίοι είναι χριστιανοί, χωρισμένοι όμως στις τρεις μεγάλες ομολογίες (ορθόδοξοι, καθολικοί, προτεστάντες) στις οποίες έχει διαιρεθεί ο χριστιανισμός, ενώ σε πολύ λίγες Ευρωπαϊκές χώρες επικρατεί ο μωαμεθανισμός. Όπως συμβαίνει και με τις γλώσσες, μπορεί σε κάποιο Ευρωπαϊκό κράτος να επικρατεί μια ορισμένη θρησκεία, υπάρχουν ωστόσο λίγοι ή πολλοί πολίτες που ασπάζονται άλλα θρησκευτικά δόγματα.

Η θρησκευτική ελευθερία, που επιτρέπει σε κάθε άνθρωπο να πιστεύει σε όποιο θρήσκευμα θέλει (ανεξιθρησκία), είναι βασική πολιτισμική αξία της Ευρώπης.

Ποια είναι τα κοινά στοιχεία του Ευρωπαϊκού πολιτισμού;

Η θρησκευτική ελευθερία (ανεξιθρησκία), η προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων, η ελευθερία της έκφρασης, η πρόσβαση στη γνώση και την εκπαίδευση, η απόρριψη του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων, η νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτισμικής κληρονομιάς κ.ά. Το χαμηλό ποσοστό αναλφαβητισμού, το δημοκρατικό πολίτευμα σε όλα τα Ευρωπαϊκά κράτη, η κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων.

ΜΑΘΗΜΑ 33

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ποιες είναι οι μεγαλύτερες πόλεις της Ευρώπης;

Η Μόσχα, το Λονδίνο, η Κωνσταντινούπολη και το Παρίσι είναι οι τέσσερις μεγαλύτερες σε πληθυσμό πόλεις της Ευρώπης.

Που βρίσκονται κυρίως οι μεγάλες πόλεις της Ευρώπης;

- κοντά στη θάλασσα, αποτελώντας σημαντικά λιμάνια.
- στις όχθες ποταμών.
- σε περιοχές με μεγάλη βιομηχανική ανάπτυξη.
- σε πεδιάδες.

α. Κατά το παρελθόν, ποιο ήταν το κριτήριο ίδρυσης μιας πόλης; β. Με βάση αυτό το κριτήριο, που χτίστηκαν οι περισσότερες πόλεις;

α. Κατά το παρελθόν βασικό κριτήριο για την ίδρυση μιας πόλης αποτελούσε η ασφάλεια των κατοίκων της.

β. Με βάση αυτό το κριτήριο, αρκετές Ευρωπαϊκές πόλεις ιδρύθηκαν σε νησιά ποταμών (π.χ. το Παρίσι), στο κέντρο λιμνών (π.χ. η Στοκχόλμη), σε υψώματα (π.χ. η Αθήνα, η Ρώμη), σε κλειστές καμπύλες ποταμών (π.χ. η Βέρνη) κτλ.

Μια άλλη, πολύ μεγάλη κατηγορία πόλεων είναι αυτές που ξεκίνησαν τη ζωή τους ως ρωμαϊκά φρούρια (π.χ. το Λονδίνο, η Κολωνία κ.ά.).

Πως είναι χτισμένες οι περισσότερες Ευρωπαϊκές πόλεις;

- το ιστορικό κέντρο, δηλαδή τον αρχικό πυρήνα της πόλης, όπου η οικονομική ζωή είναι αρκετά σημαντική, αφού η περιοχή αποτελεί συνήθως τουριστικό πόλο έλξης, αλλά και έδρα επιχειρήσεων, κυβερνητικών υπηρεσιών κτλ.
- τις περιφερειακές συνοικίες γύρω από το ιστορικό κέντρο, όπου κατοικούν κυρίως άνθρωποι μεσαίων εισοδημάτων.
- το δακτύλιο των απομακρυσμένων από το ιστορικό κέντρο προαστίων, στα οποία κατοικούν άνθρωποι με διαφορετικού ύψους εισοδήματα, ανάλογα με την περιοχή.

ΜΑΘΗΜΑ 35

ΟΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ποιες είναι οι Βαλκανικές χώρες;

Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Ελλάδα, Κροατία, Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβενία, Β. Μακεδονία, Τουρκία (το Ευρωπαϊκό τμήμα της).

Με ποιες Βαλκανικές χώρες συνορεύει η Ελλάδα;

Αλβανία, Β. Μακεδονία, Βουλγαρία, Τουρκία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ 37

ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ποιοι είναι οι 3 τομείς παραγωγής και με τι ασχολείται ο καθένας;

Η παραγωγή κάθε χώρας διακρίνεται σε τρεις τομείς, στον πρωτογενή, στο δευτερογενή και στον τριογενή.

- Ο **πρωτογενής** τομέας αφορά την παραλαβή αγαθών απευθείας από τη φύση, όπως είναι για παράδειγμα τα φρούτα, το γάλα, τα ξύλα, το μέλι, τα ψάρια, το κρέας κ.ά.

Στον πρωτογενή τομέα εντάσσονται η γεωργία, η κτηνοτροφία, η αλιεία και η δασοκομία. Τα ορυχεία κατατάσσονται είτε στον πρωτογενή είτε στο δευτερογενή τομέα.

- Ο **δευτερογενής** τομέας αφορά την παραγωγή αγαθών τα οποία προέρχονται από τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, όπως για παράδειγμα το καθαρό μέταλλο που παίρνουμε από μετάλλευμα, το τυρί ή το γιαούρτι που φτιάχνουμε από το γάλα, τα παπούτσια που κατασκευάζουμε από το δέρμα ζώων κ.ά.

Στο δευτερογενή τομέα εντάσσονται η βιοτεχνία, η βιομηχανία και οι κατασκευές.

- Ο **τριογενής** τομέας δε συνδέεται με την παραγωγή υλικών αγαθών ή προϊόντων, αλλά αφορά την εξυπηρέτηση αναγκών του ανθρώπου με την παροχή υπηρεσιών, όπως είναι για παράδειγμα η νοσοκομειακή φροντίδα, οι νομικές συμβουλές, η εκπαίδευση κ.ά.

Σ' αυτόν τον τομέα εντάσσονται το εμπόριο, οι μεταφορές, οι επικοινωνίες, οι τραπεζικές συναλλαγές, ο τουρισμός, καθώς και η κρατική μέριμνα για την παραγωγή άυλων αγαθών ωφέλιμων στο κοινωνικό σύνολο, όπως είναι η υγεία, η διοίκηση, η εκπαίδευση, η ασφάλεια κ.ά.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πότε μια χώρα είναι αναπτυγμένη και πότε αναπτυσσόμενη, σύμφωνα με τους τομείς παραγωγής;

Οι χώρες που έχουν μικρό ποσοστό εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής και σημαντικό ποσοστό εργαζομένων στον τριτογενή τομέα θεωρούνται αναπτυγμένες. Αντίθετα, μια χώρα με μεγάλο ποσοστό εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής θεωρείται ότι βρίσκεται ακόμη σε διαδικασία ανάπτυξης και κατατάσσεται στις αναπτυσσόμενες.

Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η ανάπτυξη μιας χώρας;

Ενδεικτικά αναφέρουμε το εύκρατο κλίμα, το πλούσιο υπέδαφος, τη γειννίαση της με τη θάλασσα, την επιστημονική και τεχνολογική της ανάπτυξη, την επάρκεια του εργατικού δυναμικού της, τις εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις κ.ά.